

Vīrieši par tēva lomu, izaicinājumiem un gaidām.

Aptaujas galvenie rezultāti

Nodibinājums “Centrs Dardedze”
2014

Aptaujas mērķi

Noskaidrot vīriešu un specifiski – tēvu - pieņemumus, attieksmi un izturēšanos, kas saistīta ar tēva lomu.

Noskaidrot galvenos izaicinājumus, ar kuriem saskaras tēvi, pildot tēva lomu.

Noskaidrot galvenās aizspriedumu barjeras, kas tēviem rodas, pildot tēva lomu.

Metodoloģija

Aptauja norisinājās 2014. gada novembrī interneta vidē. Respondenti tika uzrunāti, sūtot uzaicinājumu uz e-pastu. Aptauju veica uzņēmums SolidData caur interneta platformu Visidati.lv

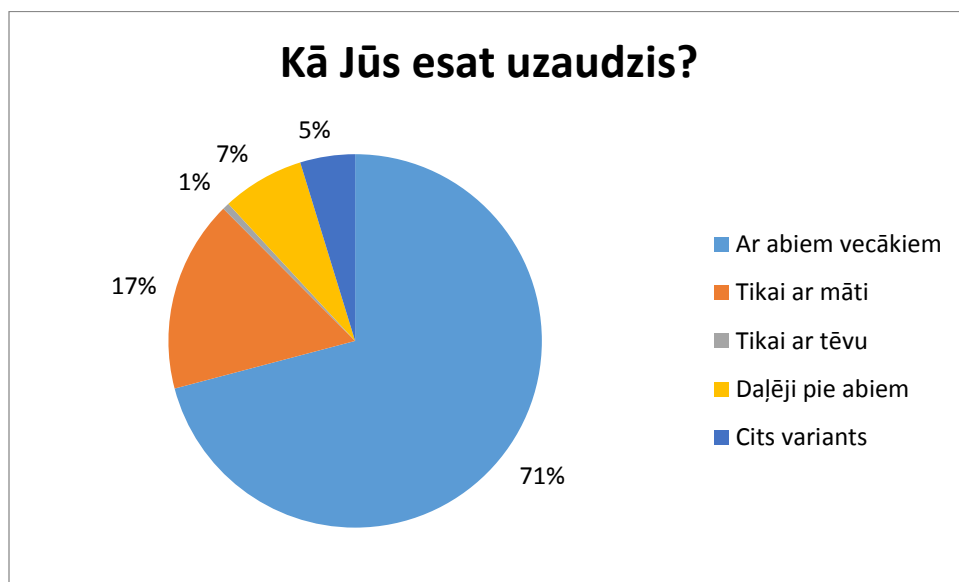
Aptaujā respondenti tika aicināti atbildēt uz jautājumiem ar atbilžu variantiem. Noslēdzošais jautājums bija atvērts.

Izlase: 505 respondenti, tikai vīrieši vecumā no 18-65 gadiem. Daļa jautājumu tika uzdoti visiem respondentiem, taču daļa – tikai tiem, kuriem ir bērni.

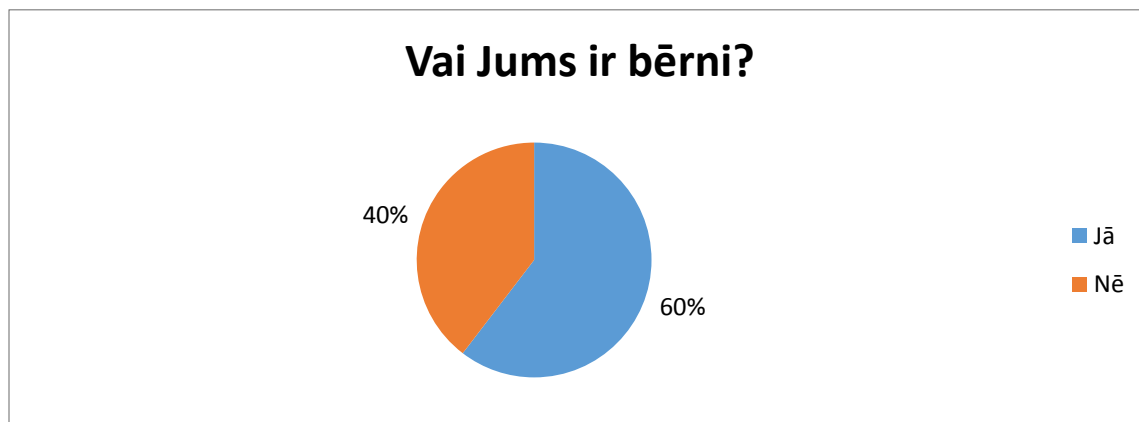
Galvenie rezultāti

Jautājums, par to, kā vīrietis ir uzaudzis, tika uzdots, lai varētu salīdzināt atbildes starp tiem, kas auguši pilnā ģimenē un tiem, kuri auguši nepilnā ģimenē.

N=505

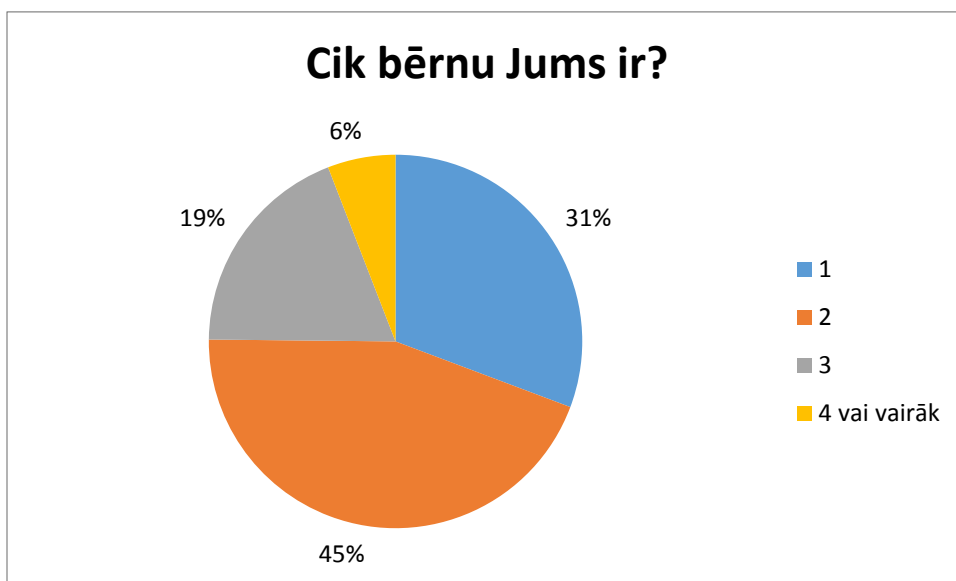
Kad jautājumu “Vai Jums ir bērni?” apskata pirmā jautājuma griezumā, atklājās interesanta tendence: vīrieši, kuri auguši nepilnās ģimenēs, biežāk atzīmēja, ka viņiem nav bērnu. Šo tendenci ir vērts turpmākos pētījumos izpētīt vairāk un dziļāk.

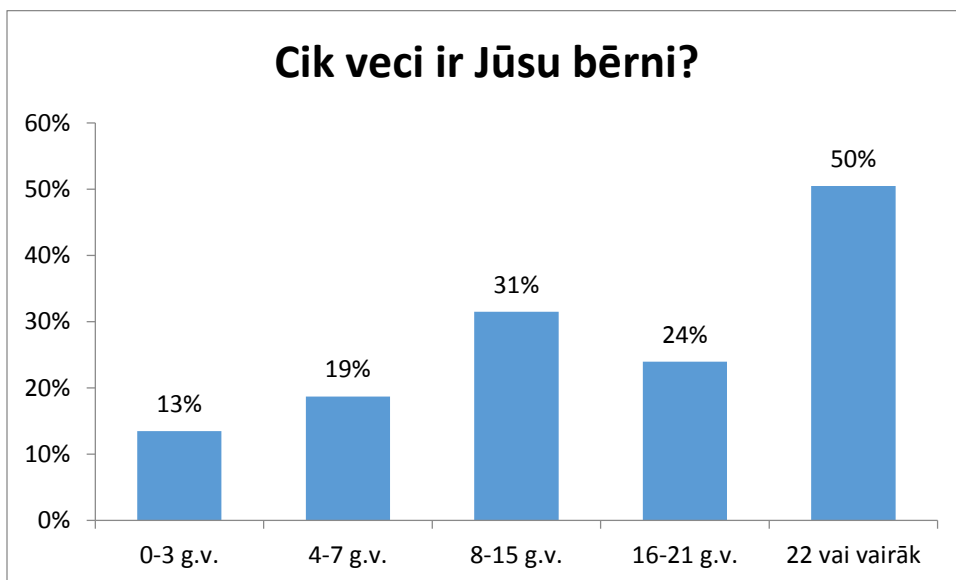
N=505

Jautājums par bērnu skaitu atklāja atšķirības starp latviešu un krievu tautības ģimenēm. 44% krievu tautības tēvu atzīmēja, ka viņu ģimenē ir tikai viens bērns (salīdzinoši pret 24% latviešu tēviem). Savukārt, latviešu ģimenēs vecāki izvēlas audzināt divus bērnus – šādu izvēli apstiprināja 49% aptaujāto latviešu tēvu (un tikai 35% krievu tautības tēvu).

N=305

N=305

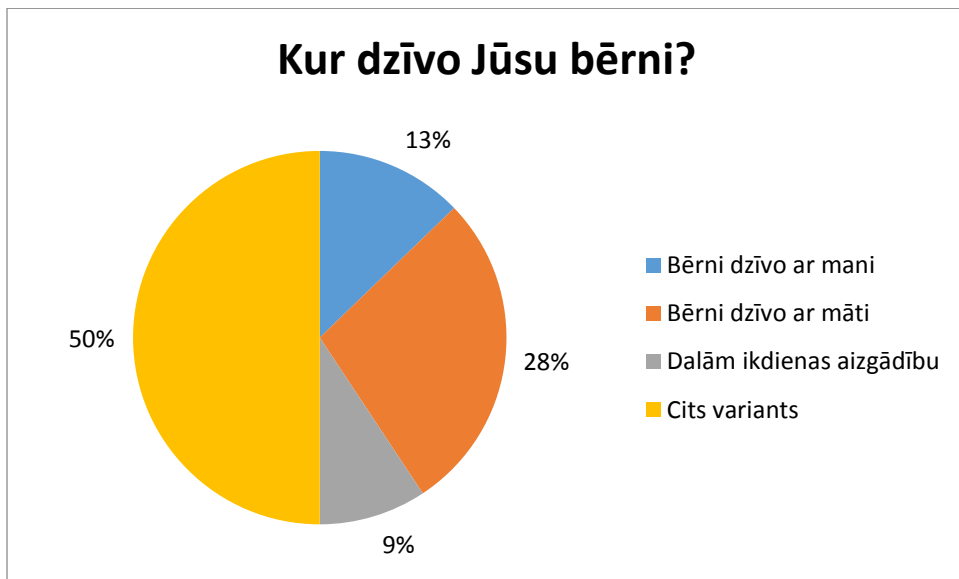
Aptauja atklāja, ka tēvi savā ziņā atkārtoti savu bērnības pieredzi – ar savu bērnu māti kopā dzīvo vien 72% aptaujāto. Iemeslus ir vērts papētīt dziļāk turpmākos pētījumos, taču galvenā tendence parādās, kad jautājumu aplūko, salīdzinot datus starp tēviem, kuriem ir mazi bērni (līdz 15 g.v.) un kuriem ir lieli bērni (22 g.v. un vecāki). Aptauja atklāja, ka, kamēr bērni ir mazi, 89% tēvu dzīvo kopā ar savu bērnu māti. Taču brīdī, kad bērni kļuvuši patstāvīgi, vecākiem pazūd kopā būšanas jēga un kopā dzīvo vien 62%.

N=305

Atbilžu varianta "Cits variants" atšifrējums: bērni izauguši, dzīvo patstāvīgi, dzīvo ārzemēs, jau pašiem savas ģimenes.

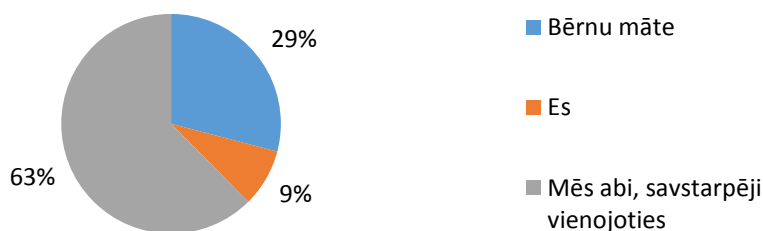

N=86 (nedzīvo kopā ar bērnu māti)

Iespējams, kvalitatīvākus un interesantākus rezultātus varētu iegūt, ja respondentiem ļautu atbildēt atsevišķi par dažādiem dzīves notikumiem – bērnu slimošana, vecāku sapulces, ārsta apmeklējums, izvadāšana par pulciņiem. No esošajām atbildēm var secināt, ka tēvi Latvijā kopumā rūpes par bērnu deleģē bērnu mātei. Trešā daļa tēvu (29%) atzīmēja, ka ģimenē rūpes par bērniem galvenokārt uzņemas bērnu māte.

Kurš no Jums ģimenē galvenokārt rūpējas par bērniem (ņem slimības lapu, ja bērni saslimuši, apmeklē ārstu, iet uz vecāku sapulcēm,...)

N=305

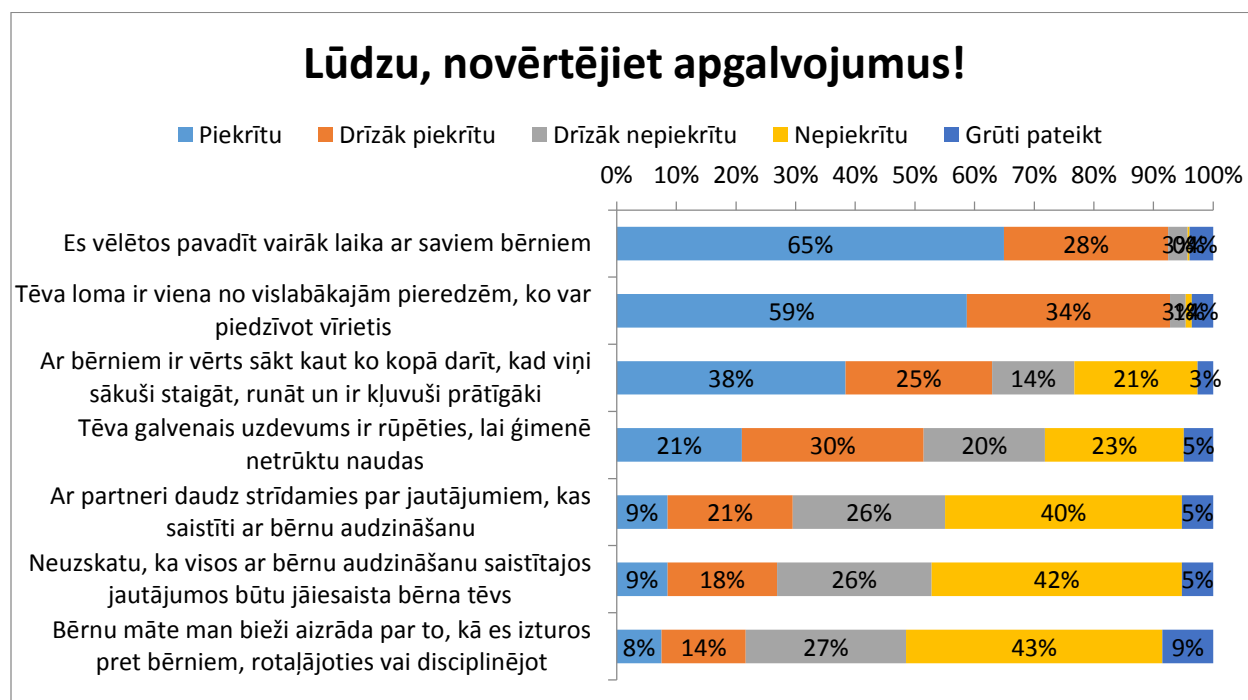
Kopumā tēvu atbildes par tēva lomu iezīmē pozitīvu tendenci. 93% tēvu summējot atbildes “piekrītu” un “drīzāk piekrītu” atzīmēja, ka vēlētos pavadīt vairāk laika ar saviem bērniem, kā arī piekrita, ka tēva loma ir viena no vislabākajām pieredzēm, ko var piedzīvot vīrietis.

Tēvu domas dalījās, kad tiem jautāja par to, vai tēva galvenais uzdevums ir rūpēties, lai ģimenē netrūktu naudas – 51% piekrita un 43% nepiekrita. Tieši šajā apgalvojumā iezīmējās vislielākās atšķirības starp tautībām. 58% krievu tautības tēvu ir pārliecināti, ka tas ir tēva galvenais uzdevums. Savukārt tikai 48% latviešu tautības vīriešu atzīmēja naudas pelnīšanu par savu galveno uzdevumu. No šī un citiem jautājumiem var secināt, ka krievu tautības vīrieši ir

konservatīvāki par latviešiem, ja domā par tēva lomu, bērnu audzināšanu un ģimenes dzīves organizēšanu.

Diemžēl, katrs piektais (22%) aptaujātais vīrietis atklāja, ka bērnu māte/ dzīvesbiedre bieži viņam aizrāda par to, kā viņš izturas pret bērniem, ar tiem rotaļājoties vai disciplinējot. Šī ir viena no lielākajām barjerām, kas vīrietim jāpārvar, ja viņš pats vēlas iesaistīties bērnu audzināšanā un aprūpē. Turklāt 63% tēvu uzskata, ka ar bērnu ir vērts kaut ko sākt darīt kopā tikai tad, kad viņš ir sācis staigāt vai runāt (kļuvis prātīgāks). Iegūtie dati apstiprina jau agrāk Latvijā veiktos pētījumus, kur secināts, ka tēvi Latvijā ir nevis kā līdzvērtīgi partneri mātēm, bet gan kā asistenti un palīgi bērnu audzināšanas procesā.

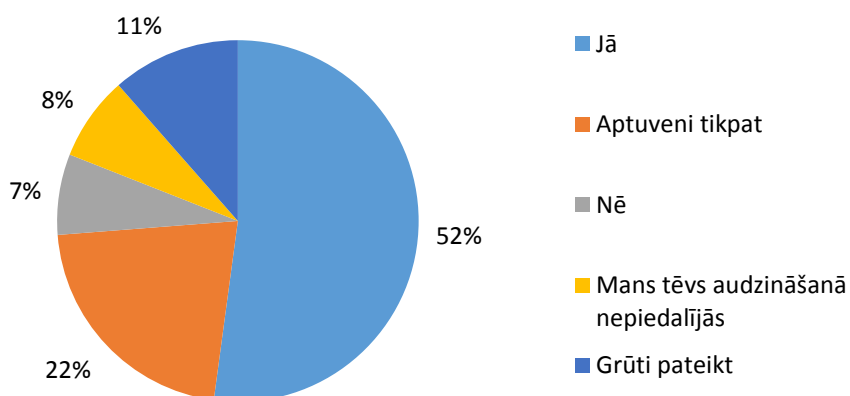

N=305

52% aptaujāto tēvu uzskata, ka pavada vairāk laika kopā ar bērniem, nekā to darīja viņu tēvs. Paturot prātā, ka šajā jautājumā vīriešiem bija iespēja sniegt sociāli vēlamu atbildi, tomēr jāatzīmē, ka vīrieši ne tikai vēlas, bet arī reāli pavada vairāk laikā ar saviem bērniem, nekā to darīja iepriekšējās paaudzes. Tādēļ, iespējams, viņi arī vairāk sastopas ar nezināšanu, aizspriedumiem un prasmju trūkumu, kā tad visveiksmīgāk audzināt bērnus.

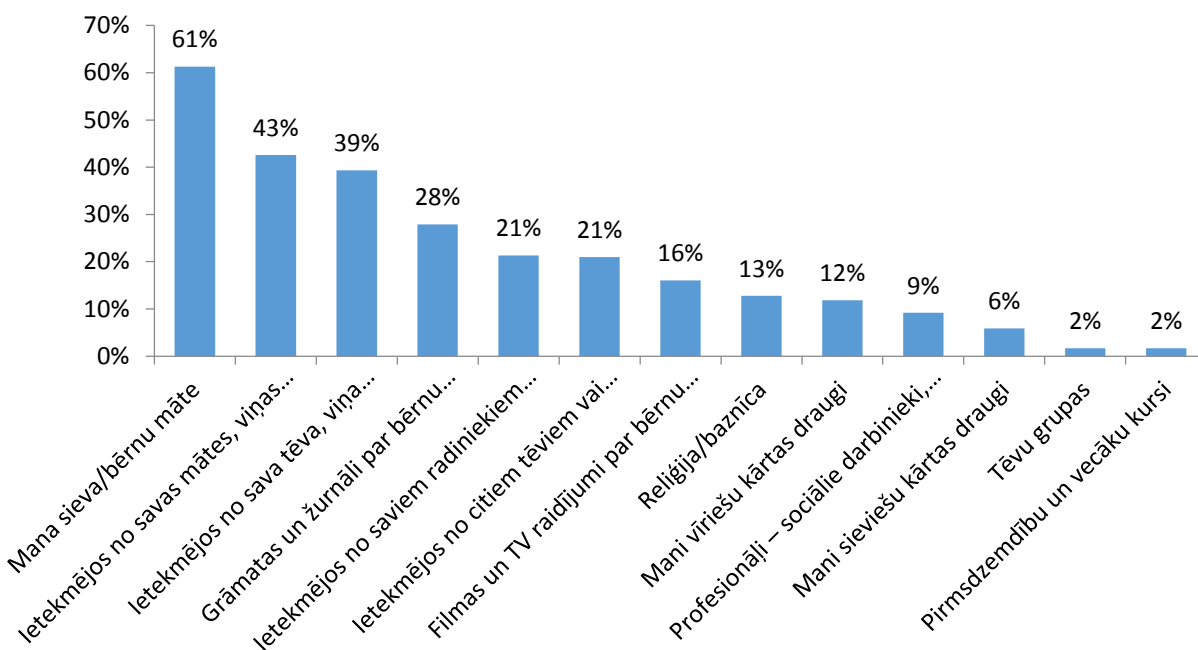
Vai Jūs pavadāt vairāk laika kopā ar saviem bērniem, nekā to darīja Jūsu tēvs?

Ikdienā tēvi, pildot tēva lomu, visbiežāk gūst atbalstu pie bērnu mātes. Tāpat liela ietekme bērnu audzināšanas procesā ir vīrieša vecākiem. Tikai pēc tam seko grāmatas un žurnāli, TV raidījumi, draugi.

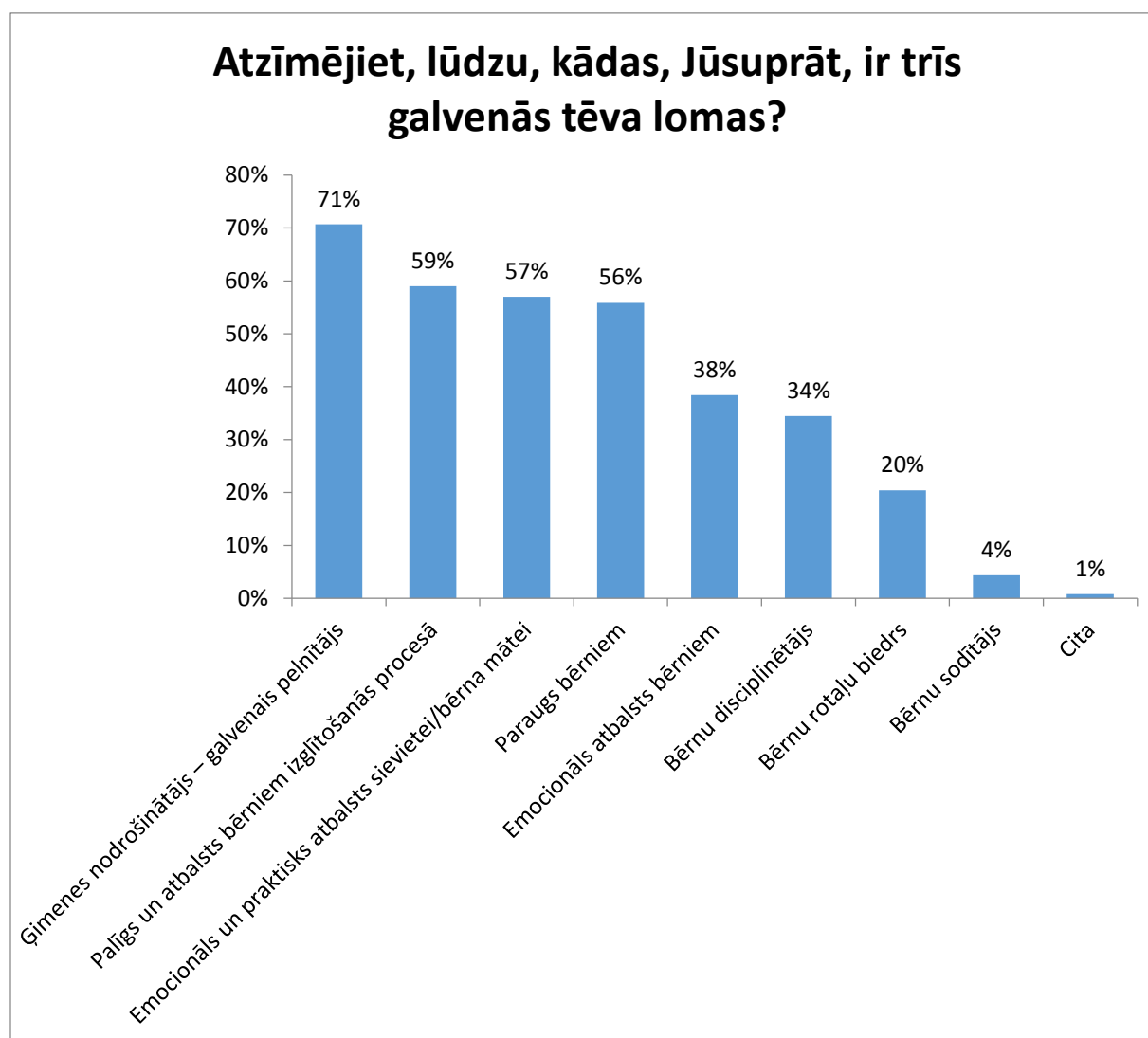
**Kas Jums ikdienā palīdz pildīt tēva lomu? Kur
smeļaties iedvesmu un gūstat atbalstu?
(Izvēlieties 3 atbilžu variantus, kas visprecīzāk
attiecas uz Jums)**

N=305

Visiem respondentiem tika uzdots jautājums par to, kas ir trīs galvenās tēva lomas. Rezultātos netika saskatītas būtiskas atšķirības starp vīriešiem, kuriem ir bērni un kuriem – nav. Vīrieši uzskata, ka tēva galvenā loma ir būt pelnītājam. Tad seko atbalsts bērniem izglītošanās procesā (59%), palīgs un atbalsts bērnu mātei (57%) un paraugs bērniem (56%).

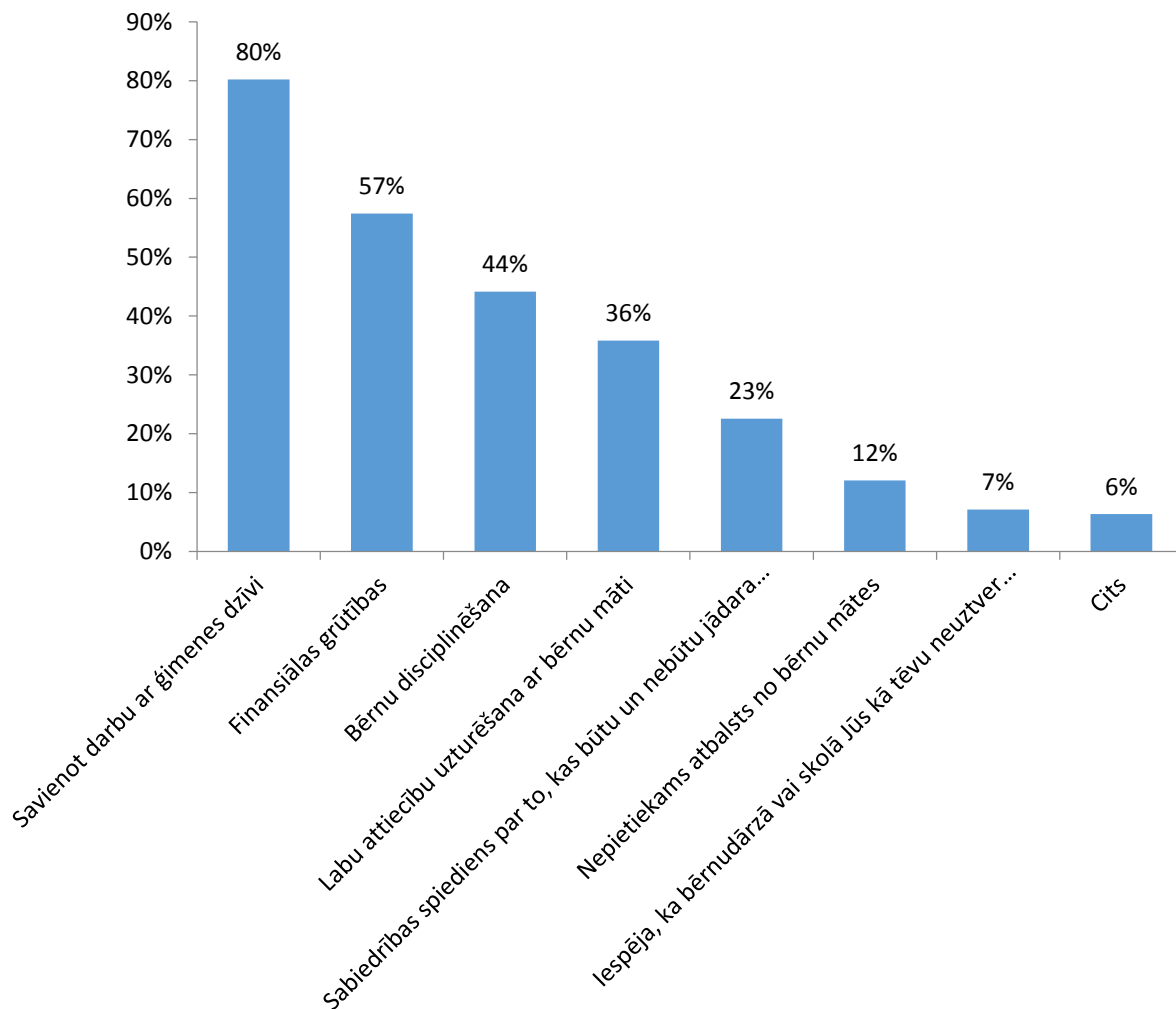

N=505

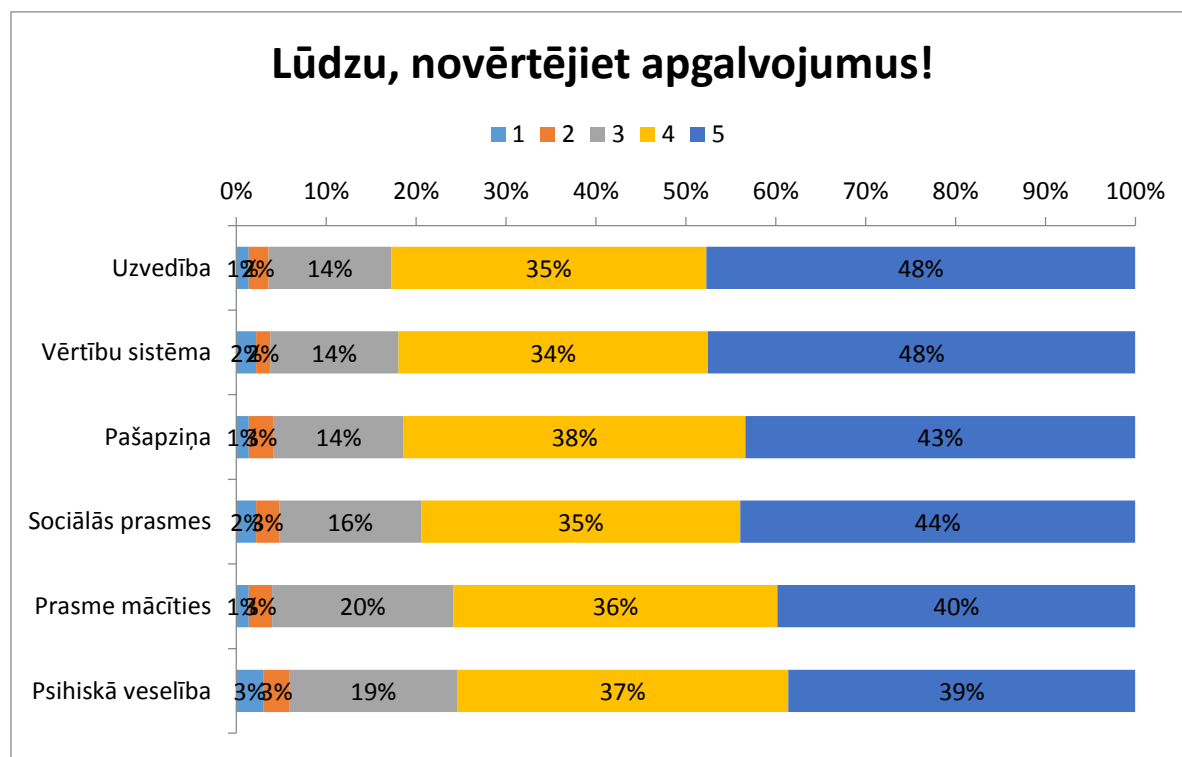
Līdzīgi kā iepriekšējā jautājumā, arī šeit nebija lielas atšķirības rezultātos starp tēviem un vīriešiem bez bērniem. Visi ir vienprātis, ka galvenais tēvu izaicinājums ir savienot darbu ar ģimenes dzīvi (80%). Tad seko bažas par finansiālām grūtībām (57%) un problēmas ar bērnu disciplinēšanu (44%). Būtiski ir ievērot to, ka 7% aptaujāto vīriešu ir atzīmējuši, ka viņi ir satraukti par to, vai bērnudārzā un skolā viņus uztvers nopietni. Šis rādītājs iezīmē nepieciešamību iedrošināt skolotājus un bērnudārza personālu biežāk uzrunāt arī bērnu tēvus par bērna sasniegumiem vai problēmām skolā vai bērnudārzā.

Kādi ir vai būs Jūsu 3 galvenie izaicinājumi (problēmas), pildot tēva lomu?

Respondenti tika lūgti novērtēt tēva ietekmi uz bērnu nosauktajās jomās. Respondenti tika lūgti novērtēt, cik liela ir tēva ietekme, kur 5 nozīmē ļoti lielu ietekmi un 1 – ļoti mazu. Kopumā vīrieši atbild, ka tēvs būtiski ietekmē bērna uzvedību, vērtību sistēmu, pašapziņu un citas prasmes un kvalitātes, tomēr viņi nav tik pārliecināti, kad runa ir par prasmi mācīties vai psihisko veselību.

N=505

Noslēdzošais atvērtais jautājums atklāja vīriešu piedzīvotās bērnības traumas. Tikai trešā daļa aptaujāto neko nemaina vai nemainītu savā audzināšanas stilā, ja to salīdzina ar to, kā viņus audzināja viņu tēvs. Katrs desmitais (13%) atklāja, ka bērnībā piedzīvojuši fizisku vardarbību, no kā vēlētos izvairīties audzinot savus bērnus. 15% aptaujāto uzskata, ka ir būtiski ar bērnu izrunāties, būt tam emocionāli piesaistītam. Vīrieši atzīst, ka ar sarunām un uzklausišanu var panākt vairāk, nekā ar emocionālu vai fizisku pazemošanos/ sodīšanu, kas kopumā iezīmē ļoti pozitīvu tendenci, ka vīrieši vēlas būt emocionāli tuvi saviem bērniem.

N=505

Secinājumi

1. Aptaujas rezultāti atklāj tendenci, ka vīrieši, kuri auguši nepilnās ģimenēs, biežāk izvēlas neveidot ģimeni ar bērniem.
2. Krievu tautības ģimenēs biežāk ir tikai viens bērns, savukārt latviešu ģimenēs biežāk ir vismaz divi bērni, kas var liecināt par latviešu cilvēku lielāku uzticēšanos valstij un nākotnei.
3. Diemžēl gandrīz trešā daļa tēvu nedzīvo kopā ar savu bērnu māti, tādējādi atkārtojot paši savu bērnības pieredzi.
4. Tēvi gandrīz vienbalsīgi atzīmēja, ka vēlētos pavadīt vairāk laika ar saviem bērniem. Un lielākā daļa ir pārliecināti, ka tēva loma ir viena no vislabākajām pieredzēm, kas vīrietim dota.
5. Diemžēl aptuveni puse aptaujāto uzskata, ka ar bērnu ir vērts kaut ko sākt darīt, kad viņš ir kļuvis prātīgāks – sācis runāt un staigāt. Turklāt piektā daļa tēvu bieži no savām partnerēm saņem pārmetumus un aizrādījumus par to, kā viņi pavada laiku ar bērniem. Šie rezultāti atspoguļo tēvu dzīves realitāti – informācijas trūkums par to, kad un kā pavadīt laiku ar bērnu, kā arī “nokauta” iniciatīva.
6. Tēvi vēl joprojām ir pārliecināti, ka viņu galvenais uzdevums ir rūpēties, lai ģimenē netrūktu naudas. Turklāt par šo viedokli pārliecinātāki ir krievu tautības tēvi.
7. Vairāk kā puse tēvu uzskata, ka pavada vairāk laika ar saviem bērniem, nekā to darīja viņu tēvi.
8. Tēvi bērnu audzināšanas procesā lielākoties zināšanas, atbalstu un iedvesmu smeļas pie bērnu mātes. Tas parāda, ka mātes vēl joprojām ir noteicējas par bērnu audzināšanas principiem.
9. Kā vienu no galvenajiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras tēvi, vīrieši atzīmēja darba un ģimenes dzīves savienošanu. Pēc tam seko finansiālās problēmas un grūtības, kas saistītas ar bērnu disciplinēšanu.
10. Pozitīvi, ka lielākā daļa vīriešu piekrīt, ka tēvam ir būtiska loma visos ar bērnu attīstību saistītajos procesos.
11. Tikai trešā daļa vīriešu neko nemainītu bērnu audzināšanā, ja to salīdzina ar to, kā viņu tēvi audzināja viņus pašus. Vīrieši atklāj piedzīvotu emocionālu un fizisku vardarbību, kuru nevēlētos pielietot attiecībā pret saviem bērniem, dotot priekšroku sarunām un iedrošinājumam bērnu audzināšanas procesā.